استفتائات متفرّقه

استفتائات متفرّقه

س۱۴۴- اخیراً طی توافقی که سازمان حج و زیارت با بانک ملّی ایران به عمل آورده، متقاضیان حجّ تمتّع با مراجعه ی به بانک، مبلغ یک میلیون تومان به صورت قرارداد مضاربه ای به حسابی به نام خود در بانک ملّی واریز و فیش آن را دریافت می کنند ؛ این پول تا هنگام تشرّف به نام واریزکننده در حساب شخصی او باقی می ماند و طبق قرارداد مکتوب، مبلغی به دارنده ی حساب، در پایان هر سال سود مضاربه تعلّق می گیرد. سازمان حج برای کسانی که زودتر ثبت نام کرده اند اولویت قائل شده و پس از حدود سه سال، نوبت اشخاص را اعلام و در صورت تمایل، آنها را به حج اعزام می کند. زمان اعزام که فرارسید، واریزکننده، پولی را که در حساب مضاربه ای خود دارد، از بانک دریافت و همراه با بقیّه ی هزینه ها به حساب حج و زیارت واریز می کند و به حج مشرّف می شود. با عنایت به اینکه قرارداد کتبی است و گفتگویی بین صاحب پول و بانک رد و بدل نمی شود، مبلغ درصدی که صاحب مال به عنوان منفعت مضاربه دریافت می کند، چه صورتی دارد؟

ج: عملیات بانکی به صورت قرارداد کتبی به نحو یاد شده بی اشکال است و سود حاصل از مضاربه برای سپرده گذار حلال است و اصل سپرده اگر از درآمد کسب غیر مخمّس بوده خمس دارد و سود حاصل اگر پیش از سال عزیمت به سفر حج قابل وصول نبوده، جزو درآمد سال وصول است، که اگر در همان سال به حساب هزینه ی سفر حج واریز شود خمس ندارد.

س۱۴۵- سنگ فرش مسجدالحرام با آب قلیل تطهیر می شود. آیا سجده بر سنگ فرش مسجد صحیح است؟

ج: معمولاً نجس بودن تمام نقاط مسجد احراز نمی شود و بررسی و تحقیق لازم نیست و سجده بر سنگ فرش آن صحیح است.

س۱۴۶- هنگامی که مسجد الحرام بر اثر خون یا ادرار یا نجاست دیگر نجس می شود، کارگران برای تطهیر آن روشی را به کار می برند که به نظر ما پاک کننده نیست ؛ در این حالت، نمازی که بر زمین مسجد الحرام - مرطوب یا غیر مرطوب - خوانده شود، چه حکمی دارد؟

ج: تا زمانی که به نجاست محلّ سجده یقین ندارید، نماز صحیح است.

س۱۴۷- آیا اقامه ی نماز جماعت به شکل دایره ای دور کعبه ـ با رعایت سایر شرایط ـ صحیح و مُجزی است؟

ج: نماز کسی که پشت سر امام یا یکی از دو طرف او بایستد، صحیح است و بنا بر احتیاط مستحب، کسی که یکی از دو طرف امام ایستاده باید فاصله ی میان امام جماعت و کعبه را رعایت کند و از امام به کعبه نزدیک تر نباشد ؛ امّا نماز کسی که طرف دیگر کعبه مقابل امّام بایستد، صحیح نیست.

س۱۴۸- آیا اقتدا به اهل سنّت در نماز قضا صحیح است؟

ج: صحیح نیست.

س۱۴۹- خارج شدن از مسجد الحرام و مسجد النّبی[صلّی الله علیه وآله وسلّم] هنگام اذان و اقامه چه حکمی دارد؟ با توجّه به اینکه اهل سنّت در آن هنگام به سوی مسجد می روند و در مورد خارج شدن ما گفتگو می کنند و بر ما عیب می گیرند.

ج: اگر از نظر دیگران، سبک شمردن نماز اوّل وقت به شمار آید و بخصوص موجب وهن مذهب

باشد، جایز نیست.

س۱۵۰- کسی که در مکه قصد اقامت ده روزه کرده است، در عرفات و مشعر و منا و در حدّ فاصل بین آنها، نماز را قصر بخواند یا تمام؟

ج: اگر پیش از رفتن به عرفات، قصد اقامت ده روزه در مکه داشته باشد پس از تحقق اقامت، تا زمانی که سفر جدیدی انجام نداده، حکم اقامت به حال خود باقی است و نماز تمام است و رفتن به عرفات و مشعرالحرام و منا سفر به شمار نمی آید.

س۱۵۱- آیا حکم تخییر بین نماز شکسته و تمام، در شهر مکه و مدینه جاری است یا اختصاص به مسجدالحرام و مسجدالنبی [صلی الله علیه وآله] و سلم دارد و بین محلّه های قدیم و جدید تفاوت است؟

ج: تخییر بین نماز کامل و شکسته در همه جای این دو شهر مقدّس وجود دارد و محلّه های قدیم و جدید تفاوت ندارند ؛ هرچند احتیاط مستحب است در خارج از دو مسجد مقدّس نماز را بدون قصد اقامت ده روزه، قصر بخواند.

س۱۵۲- آیا مسافر می تواند در اماکن تخییر نوافل ظهر و عصر را بخواند؟

ج: اگر کسی در اماکن تخییر بخواهد نماز را به صورت تمام بخواند، می تواند نوافل یومیه را نیز بخواند.

س۱۵۳- حجّ کسی که از شرکت در مراسم برائت از مشرکین خودداری کند، چه حکمی دارد؟

ج: به صحّت حج خللی وارد نمی کند، هر چند خود را از فضیلت شرکت در مراسم اعلام برائت از دشمنان خدا محروم کرده است.

س۱۵۴- آیا زن در زمان حیض یا نفاس می تواند بر دیوار مشترک میان رواق مسجدالحرام و مَسعی بنشیند؟

ج: اشکال ندارد، مگر آنکه ثابت شود دیوار بخشی از مسجدالحرام است.

س۱۵۵- سنّ یائسگی در زن سیّده و غیر سیّده چند سال است؟

ج. تعیین سنّ یائسگی محلّ تأمّل و احتیاط است ؛ بانوان می توانند در این مسئله به مجتهد جامع الشّرایط دیگر مراجعه کنند.

س۱۵۶- حجّ کسی که به سبب اختلاف در رؤیت هلال، در زمان وقوفها و روز عید شک کند، چه حکمی دارد؟ آیا باید حج را اعاده کند؟

ج: اگر طبق حکم مفتی اهل سنّت بر اثبات رؤیت هلال ذی الحجّه عمل کند، کافی است ؛ پس اگر وقوف ها را همراه با بقیّه ی مردم انجام دهد، حج صحیح است.

س۱۵۷- آیا جایز است با اشتغال به تلاوت قرآن، خواندن دعا یا نماز مستحبّی پشت مقام ابراهیم، مکان را بر کسانی که نماز طواف واجب می خوانند تنگ کنیم؟

ج: اولی بلکه احتیاط مستحب است هنگام ازدحام برای نماز طواف واجب، عبادات یاد شده پشت مقام انجام نشود.

س۱۵۸- آیا در مسجد النّبی سجده کردن بر فرش صحیح است؟ با ملاحظه ی اینکه قرار دادن چیزی که سجده بر آن صحیح است ـ مانند کاغذ و یا سجّاده ی حصیری ـ موجب جلب توجّه می شود و نمازگزار را در معرض نگاه های مغرضانه قرار می دهد و بهانه ای برای تمسخر مخالفین

می شود.

ج: جایی که تقیّه لازم است می تواند بر فرش و مانند آن سجده کند و لازم نیست برای نماز به جای دیگر برود ؛ ولی اگر در همان محل بتواند طوری که به زحمت نیفتد بر حصیر یا سنگ و امثال آن سجده کند، بنا بر احتیاط واجب باید بر این اشیاء سجده کند.

س۱۵۹- آیا سجده بر سنگ فرش مسجدالحرام و مسجدالنّبی صحیح است؟ و به طور کلّی بر چه نوع سنگ هایی می توان سجده کرد؟ و سجده بر آجر و سفال چه حکمی دارد؟

ج: سجده بر سنگ مرمر و سنگهایی که در ساخت یا تزیین بنا به کار می روند و نیز بر آجر و سفال و گچ و آهک و سیمان صحیح است ؛ و سجده بر عقیق و فیروزه و دُرّ و امثال آن، هر چند صحیح است، امّا احتیاط مستحب است بر اینها سجده نشود.

س۱۶۰- وضو با آبهایی که برای آشامیدن اختصاص داده اند چه حکمی دارد؟

ج: وضو با آبی که مباح بودن آن مشکوک است، صحیح نیست.

س۱۶۱- اگر اعلم در مسئله ای فتوا نداده و تنها احتیاط واجب کرده است، ولی فالاعلم آن احتیاط را ندارد، آیا لازم است مقلّد اعلم بداند مرجعش احتیاط واجب کرده و باید نیت رجوع به فالاعلم کند، یا همین که در مقام انجام وظیفه ی شرعی بوده و عملش طبق فتوای فالاعلم است کافی است؟

ج: اگر عمل او هنگام صدور مطابق با فتوای کسی بوده که می توانست شرعاً از او تقلید کند و در این مسئله بنای بر تقلید او بگذارد، مُجزی است.

س۱۶۲- در برخی موارد، زائران بیت اللّه الحرام یا سایر مسافران، وقت نماز در هواپیما هستند ؛ با توجّه به اینکه نماز در هواپیما معمولاً مانع استقرار و طمأنینه نیست، در صورتی که سایر شرایط، مثل قیام و قبله و رکوع و سجود مراعات شود، آیا در صورت علم یا احتمال اینکه پیش از اتمام وقت نماز به مقصد می رسند و می توانند نماز را پس از پیاده شدن از هواپیما بخوانند، نماز در هواپیما کفایت می کند یا باید تأخیر بیندازند و در صورتی که نماز را در آن حال خواندند و پیش از اتمام وقت نماز پیاده شدند، اعاده ی نماز لازم است؟

ج: با تمکن از استقرار و استقبال قبله، نماز صحیح و مُجزی است ؛ بلکه جهت درک فضیلت اوّل وقت افضل است.

س۱۶۳- شخصی اعمال عمره ی تمتّع استحبابی را به پایان برده و اکنون نمی تواند حجّ تمتّع به جا آورد ؛ مثلاً موظّف است در ایام تشریق برای خدمت به حجّاج در مکه بماند ؛ وظیفه اش چیست؟

ج: در فرض سؤال می تواند عمره ی تمتّع استحبابی را رها کند و احتیاط مستحب است طواف نساء را انجام دهد.

س۱۶۴- شخصی پس از استقرار حج دیوانه شده، وظیفه ی ولیّ نسبت به حجّ او چیست؟

ج: ولی مجنون نسبت به حجّ او تکلیف ندارد ؛ اگر عاقل شد خودش حج به جا می آورد وگرنه پس از مرگ از ترکه اش نایب بگیرند.

س۱۶۵- در ایران مبالغی به ما داده اند تا در حرم مطهّر نبوی یا قبور مطهّر بقیع بریزیم ؛ با توجّه به اینکه انجام این درخواست ممکن نیست، آیا می توانیم به فقرای شیعه ی بدهیم؟

ج: اگر صاحبان وجوه راضی باشند، صرف آن در فقرای شیعه اشکال ندارد.

س۱۶۶- بسیاری از زائران خانه ی خدا مشتاق اعتکاف در مسجدالحرام هستند ؛ با توجّه به لزوم روزه برای اعتکاف، آیا می توانند در مکه ی مکرّمه برای روزه نذر و اعتکاف کنند؟

ج: بنا بر احتیاط واجب باید نذر در وطن یا محلّ اقامت منعقد شده باشد.

س۱۶۷- شخصی قصد اعتکاف در مسجدالحرام را دارد ؛ آیا می تواند قبل از اذان صبح در تنعیم مُحرم شود و بقیه ی اعمال را در حال اعتکاف انجام دهد، با توجّه به اینکه محلّ سعی جزو مسجد نیست؟

ج: می تواند مُحرم شود و خروج از مسجد برای انجام سعی اشکال ندارد.

س۱۶۸- آیا استحباب سه روز روزه ی مستحبّی در مدینه ی منوّره، برای برآمدن حاجت، اختصاص به مسافر دارد یا برای اهالی مدینه و کسی که قصد اقامت ده روز دارد نیز مستحب است؟

ج: اختصاص به مسافر ندارد ؛ ذکر مسافر به جهت استثنای از روزه در حال مسافر بودن است.